

Amasettler Róbert

I. II. 3.
Budapest
Kiadóhivatal - 977
Sz. N. Sz. - 558

Írásokat kizárólag a szerkesztőséghez címezendők. Kéziratokat nem adjuk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre - - 850
Félévre - - 460
Negyedévre - - 240
Egy hónapra - - 85
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lel
Bukarestben - 5.-

Csehszlovákiában

Egy hónapra - ck 35.-
Egy szám - 150

1925 szeptember 22 Kedd

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 218 szám

5686. Tisri 4

Megveszlegezték a Népszövetséget?

A genfi népszövetséget, amelyre a mai európai politikusok oly nagy tisztelettel tekintenek és amelyből a világ békéjének megszilárdítását és megővését várják, ma olyan gyanúsítás érte, amely, ha a vádak igazak, egy pillanat alatt romba döntik mind azt a hitet és várakozást, amit ehhez a nemzetközi intézményhez fűztünk. A súlyos vád a mossuli kördélssel kapcsolatban érte a Népszövetséget. Ez a kérdés, amely évek óta napirenden van és amely a legutóbbi napokban már teljes megoldásra ért meg, ujjolag prolongáltatott. A Népszövetség, mint ahogy majdnem minden kérdésben teszi, most sem hozott határozott döntést, hanem elhárítva magáról a felelősséget, a mossuli ügyét a hági döntőbíró hatáskörébe utalta. Az angol lapok, amelyek éber figyelemmel kísérték a mossuli kérdés tárgyalását, egyszerre felhőrdültek és a tekintélyes „Sunday Times” azzal vádolja meg a Népszövetséget, hogy a a törökök megveszlegezték. Hogy mivel kegyelmeztek le a diplomatáknak ezt az előkelő tetteit, azt egyelőre nem sorolja fel, de kijelenti a lap, hogy biztos tudomása van arról, hogy a Népszövetség több koncessziót kapott a török kormánytól azért, hogy a mossuli petróleumforrásokat továbbra is Angora fennhatósága alatt hagyja meg. A londoni lap merész állítása természetesen élénk visszhangot váltott ki és valószínű, hogy a Népszövetség fegyelmi eljárást fog kérni maga ellen. Nem szeretnénk, ha ez a súlyos vád beigazolódna. Napról-napra összeomlik valamin, amibe biztunk és éppen nekünk és kisebbségi társainknak, akik tele vagyunk a legkülönbözőbb sérelmekkel, volna nagyon kiábrándító, ha az utolsó fórum is, amelyhez fordulhatunk, összeomlana.

Anglia bevonul Tibetbe

Berlin, szeptember 21. A „Vossische Zeitung” egy Londonból kelteztet magántáviratot közöl, amely szerint Angolország a legközelebbi napokban bevonul Tibetbe. A bevonulás azért vált szükségessé, mert a tibeti papi kormány már harmadizben rendel el bojkottot az angol áruk ellen. Az angolok ezenkívül meg akarják torolni a tibeti hadügyminiszter meggyikolását is, akit angolbarát politikája miatt tettek el láb alól.

Összehívták a Zs. N. Sz. kisintézőbizottságának ülését

Az Uniunea Evreilor Romani kolozsvári fiókjának megalakítási kísérlete egy hírlapi polemia kapcsán széleskörű diszkussziókra adott alkalmat, különösen azért, mert nem egy helyen a valóságnak egyáltalában meg nem felelő módon állították be a Szövetség, illetőleg egyes vezetőtagjainak szerepét ebben a kérdésben. A Zsidó Nemzeti Szövetség az egész kérdés komplexum tisztázására, de a kisebbségi közvélemény tájékoztatása végett is, mára, folyó hó 22 ére kisintézőbizottsági gyűlést hívott össze, amely hivatalosan leszleszögezni az erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség álláspontját ebben a kérdésben. A kisintézőbizottság ülése nemcsak az Uniunea Evreilor Romani megalakításának kísérletével foglalkozik, de tárgyalás alá veszi azokat a nyilatkozatokat is, amelyek ebben az ügyben különböző oldalakról elhangzottak.

A szocialisták résztvesznek a községi választásokon

Bucuresti. Bukarest, szeptember 21. Ploestiben a szocialisták tegnap ülést tartottak, melyen elhatározták, hogy teljes energiájukkal résztvesznek a községi választásokon és azokra már most megteszik az előkészületeket.

Politikai okokból helyezik át Kisküküllőmegye székhelyét Balázsfalvára

Hogyan akar gyökeret verni a liberális párt a nemzeti párt főfészkében

(Dicsőszentmárton, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új megyebeosztások szisztemája rengeteg konfuzióra adott okot legfőképpen azért, mert a kormány a megyeszékhelyek áthelyezésénél nem a geográfiai és nem a közigazgatási, hanem főképpen politikai szempontokra volt tekintettel.

Kisküküllőmegyében ma már mint befejezett tényt kolportálják azt a hírt, hogy a megyeszékhelyt Dicsőszentmártonból Balázsfalvára helyezik át. A kormány ugylátszik, véglegesen döntött már ebben a kérdésben, legalább is erre mutat az a körülmény, hogy az illetékes gazdasági tanácsos a minisztériumtól utasítást kapott, hogy Balázsfalván öt hold föld kisajátításáról gondoskodják megfelelő tisztviselőlakások építkezése céljából. Ugyanakkor az érsekesség középületek céljaira egy hold földet ajánlott fel a kormánynak.

Tehát ez a megyeszékhely csere, éppen úgy mint a többi, főképpen a liberális párt

céljait szolgálja. Dicsőszentmártonra, amely két liberális képviselővel és egy liberális szenátorral ajándékozta meg a parlamentet, a kormánynak egyelőre mincse szükségé. Azt azonban fontosnak tartják, hogy Balázsfalván, amely tudvalevőleg a nemzeti párt legerősebb fészke és Maniu Gyula szűkebb hazája, megfelelő gyökeret eresszen a liberális párt. Balázsfalva még a régi rezsim alatt is gocpontja volt a nemzeti párt politikájának és ezt a helyzetét ma is megtartotta. Dacára a számos kísérletnek, a liberális párt soha sem tudott komoly talajra találni Balázsfalván. Most, hogy Balázsfalvából megyeszékhely lesz, a prefektustól a hivatal-szolgáig a megye egész adminisztrációs apparátusa átköltözködik. Ezzel a kis népvándorlással akarja elérni a liberális párt, hogy Balázsfalva elveszítse eddigi nemzetipárti hegemoniáját és olyan új elemekkel töltsék meg ezt a régi várost, akik ennek a történelmi multu városnak tradícióját nem érzik át és nem is teszik magukévá.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarai választások végső eredménye

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lapunk zártakor vett értesülés szerint, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarai választások végső eredményei így alakultak: A II. csoportban Gyárfás Dezsőt választották 92 szavazattal a Tuffli 66, Dali 51 és Léb Miksa 9 szavazatával szemben. A III. csoportnál Tischler Mórt, Sebestyén Dávidot és Keresztesi Istvánt választották meg. Pop Sever, a kamara jelenlegi alelnöke 3 szavazattal kisebbségben maradt. A IV. csoportnál Ferency Gyulát választották meg 66 szavazattal Schwartz Jakab 36 szavazatával szemben. A IX. kategóriánál Schwartz Márton és Szántó Miklós győztek, míg a harmadik helyért Blaga Romulus és Molnár Jakab között, akiknek egyenlő arányban 18-18 szavazatuk volt, sorshuzás útján, vagy pótválasztással fog eldőlni a választás eredménye. Lengyel, az ötödik jelölt, csak 11 szavazatot kapott. A X. csoportnál Negrutiu Juon, a kamara jelenlegi elnöke és Hevesi József lettek megválasztva Jahoda Károly 13 szavazatával szemben.

Csak a polgári vétségekre terjesztik ki az amnesztiát?

A hadügyminisztérium nem kapott megbízást, de tanulmányozza a katonai amnesztia ügyét. Az egyesült ellenzék parlamentárcióra készül az általános amnesztiáért

(Cluj-Kolozsvár, szept. 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bukaresti lapok jelentései nyomán az Uj Kelet is hírt adott arról, hogy a király hatvanadik születésnapja alkalmából általános amnesztiatörvény készül, amely egyformán kiterjed valamennyi politikai és katonai bűncselekményekre. A hír, amely először a „Dimineată”-ban látott napvilágot, bukaresti politikai és katonai körökben élénk diszkusszió tárgyát képezte. Eppen ezért meglepetésszerűen hatott a belügyminisztérium hivatalos nyilatkozata, amely a Dimineată-ban megjelent hírel kapcsolatban leszögezte, hogy a katonai amnesztia ügyében semmilyen hivatalos lépés sem történt.

A hadügyminisztérium nyilatkozata megjegyzi, hogy noha a kormány részéről formális megbízást erre nem kaptak, a minisztérium mégis tanulmány tárgyává tette az esetleges amnesztia kérdését. A hadügyminisztérium hivatalosan megállapította, hogy az 1907 évi parasztlázadás miatti elítéltek közül már egyetlen egy sem ül börtönben. Esetleges amnesztia esetén szó lehet arról, hogy körülbelül negyven-ezer volt katoná ellen, akik a háboru alatt az ellenség által megszállott területeken maradtak, az eljárást megszüntetik.

A hadügyminisztérium nyilatkozatát az egyes sajtóorganumok különböző módon kommentál-

ják. Az „Adeverul” arról tud, hogy a minisztertanács még nem foglalt véglegesen állást ebben a kérdésben, mert a kormány tagjai meg akarják várni, míg Bratianu Jonel hazatér Karlsbadból, hogy ő mondja ki a döntő szót, lesz-e katonai amnesztia a király hatvanadik születésnapja alkalmából. Az „Adeverul” a „Dimineată”-val együtt a katonai amnesztia feltétlen szükségességét hangoztatja és bejelenti, hogy kampányt indít ennek az érdekében. A lap szerint az 1920. évi királyi dekrétum nem terjed ki a katonai bűncselekmények különböző fajtáira, ezer és ezer per van folyamatban olyan emberek ellen, akik életüknek egyetlen pillanatában megdondatlanul vétséget követtek el, amelyért most évekkel kell lakolniok.

Cikkének végén az „Adeverul” bejelenti, hogy a kollaborált ellenzéki pártok a parlament első ülésin emlékeztetni fogják a kormányt 1922 ben tett ígéretére és követelni fogják a legszélesebb polgári és katonai amnesztia kiterjesztését.

— Görögországban letartóztattak két királpárti vezért. Bukarestből jelentik: Athénből érkezett magánjelentés szerint Mataxas tábornokot, a királpártiak vezérét és Mihalcupolls volt miniszterelnököt sajtóvétségért letartóztatták.

A magyar zsidóság egy hetilap terrorja alatt

Miért változtatta meg álláspontját a budapesti hitközség elnöke. Az „Egyenlőség” denuncial és hamisít. Székely Béla cikke a „Zsidó Szemlé”-ben

(Budapest, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány héttel ezelőtt az Uj Kelet hosszú cikkben számolt be a hivatalos magyar zsidóságnak arról a frontváltatásról, amely a budapesti és vidéki hitközségi élet legkitűnőbb reprezentánsait a Palesztinamunka szolgálatába állította. Részletesen ismertettük a budapesti zsidó hitközség ama gyűlésének lefolyását, amely Vázsonyi Vilmostól—Léderer Sándorig, a magyar zsidó közélet sok számottevő egyénisége nagy lelkesedéssel ajánlotta fel munkakészségét a Keren Kajemet, a Keren Hajjeszód, valamint a jeruzsálemi héber egyetem részére. Ez a gyűlés többek között elvi deklarációképpen szögezte le, hogy a magyar zsidóság részt akar és részt fog venni Erec Jiszraél újjáépítésében.

A budapesti hitközségi élet vezetőinek aktív állásfoglalása óriási hatást váltott ki különösen a vidéki zsidóság köreiben, amelynek a Palesztinamunkába való belekapcsolódásra irányuló régi óhaja szinte elementáris erővel robbant ki és a vidéki hitközségek egymásután jelentették be, hogy mindannyian részt kívánnak venni a két zsidó alap magyarországi kiépítésében. A magyarországi zsidóságnak ebbe a Palesztinamunka felé orientálódó hangulatába valóssággal bombaként hatott az „Egyenlőség” az a minősíthetetlen cikke, amely nyilatkozatok elferdítésével hátba támadta a magyarországi zsidóság Palesztinamunkáját. Az „Egyenlőség” évtizedes szokásaihoz híven ismét a „hazafias” ütőkártyát játszotta ki a Palesztinamunka gondolata ellen. Noha, különösen a vidéki zsidóság, egyáltalában nem befolyásoltatta magát az „Egyenlőség” durva támadásától, a cikknek mégis sikerült annyit elérnie, hogy a budapesti zsidó élet egynéhány vezetője megijedve vonta vissza korábbi nyilatkozatát. Aki pedig nem volt hajlandó visszavonni nyilatkozatát, annak nevében az „Egyenlőség” szerkesztősége nyilatkozott le.

Az „Egyenlőség” hírhedt cikke nyomán óriási polémia fejlődött ki a különböző lapok hasábjain, amely teljességgel kaotikus helyzetet teremtett. Ebbe a kaotikus helyzetbe élesen világít be KKL. jeruzsálemi főirodája jelenleg Budapesten tartózkodó kiküldöttjének, Székely Bélának alábbi cikke, amely a budapesti „Zsidó Szemlében” jelent meg:

Hogyan támadt életre Magyarországon a Palesztina-gondolat

— Az én megbízatásom az, — írja Székely Béla — hogy a magyar zsidóságot is belekapcsoljam a Palesztina-építő munkába s így a Keren Kajemet Lő Jiszraél működését Magyarországon kifejthesse. A Keren Kajemet feladata az, hogy Palesztina földjét a zsidóság erejéből az üldözött zsidók számára megvásárolja. Nem politizál tehát és nem polemizál. Dolgozik. Épít és segít. Zsidó testvéreink ezreit juttatja földhöz, munkához, békéhez. Ujra visszaadja a zsidóságot a földnek és a földet a zsidóságnak. Az én feladatom sem lehet az, hogy a magyar zsidóság bármiféle politikai felfogásához — legyen az cionista, vagy nem, hozzászóljak, vagy polémia bocsátkozzam. Sokkal szentebb imába foglalt és kétezer éven át áhitott és most teljesített feladat számomra Palesztina felépítése, semhogy ezt bármiféle alantas, rosszindulatú, zsidó érzésből kivetkőzött vitába rántsam. Kötelességem csupán annyi, hogy helyes megvilágításba helyezzem azt az akciót, melyet az „Egyenlőség” című, állítólag zsidó lap — én az itteni viszonyokat nem ismerem s így olvasásra inkább antiszemita lapnak véltem — a maga erkölcsi és zsidó felfogásának eszközeivel és igazságával megtámadott.

1. Akció kizárólagosan a Palesztina-munkára vonatkozott. Elvonatkoztatva a minden politikumtól. Ebben az irányban csak tárgyalások folytak a ma-

gyar zsidóság vezetőivel. Vázsonyi Vilmostól — Léderer Sándor dr. urig. Szóval a legszélsőbb társulásokban. E tárgyalások során Székely Ferenc öméltsége a legteljesebb zsidó szerettel állott segítségemre, mintán ugy vele, mint Vázsonyi Vilmos dr., továbbá Mezei Ferenc dr. ur és még sok más vezető zsidó férfival folytatott tárgyalások során egységes és vitathatatlan felfogás alakult ki.

Székely Ferenc a Keren Kajemet

Ezt a felfogást Székely Ferenc öméltsége éles dialektikával szögezte le abban az ajánló levélben, melyet a Balatonfüreden nyaraló Léderer Sándor dr. urhoz és több zsidó hitközség elnökéhez adott:

Hosszas tanácskozások után arra a megállapításra jutottam, hogy ezt a munkát Magyarországon mindannyiunk feladatává kell tenni és teljesen el kell választani a cionizmustól és a definíciós vitáktól. Viszont vallom azt is, hogy a Palesztina-munka nem lehet egy kis frakció monopóliuma, hanem mindannyiunk feladata. Természetesen ezt a munkát hazafiai érzéseimmel nemcsak teljes összhangban levőnek tartom, de meggyőződésem az, hogy Palesztina felépítése és ezzel egy otthon megvalósítása azok részére, akik másutt otthon találni nem tudnak, továbbá a zsidóság kulturális újjáépítésében való munkálkodás nemcsak legszentebb zsidó, de egyben a legszentebb emberi feladat is. A Palesztinamunka alatt nem koldus-szervezetek támogatását, de a valóban építő nagy alapoknak, a Keren Kajemetnek és a Keren Hajjeszódnak támogatását értem...

Újból életre hívják a Palesztina-bizottságot

2. Léderer Sándor dr. urral Balatonfüreden több órán át folytattam beszélgetést, amelynek során a budapesti hitközség t. elnöke teljes egészében magáévá tette a fenti álláspontot. Léderer elnök úrral két kérdésben történt megállapodás, melyet maga az elnök ur diktált stenogramba a Keren Kajemet főirodájával való közlés céljából:

a) A budapesti hitközség újra életre hívja Palesztina bizottságát és ennek működését igyekszik országosan hitelesíteni;

b) a bizottság munkája alatt kizárólag a Keren Kajemet, illetve később a Keren Hajjeszód, tehát a két politikamentes építő-alap támogatása értendő, nem pedig a Chaluka. A Palesztinabizottság látja el a maga működési területén belül a Keren Kajemet munkát is és ennek alátámasztására a cimen zárójelben szerepel „Keren Kajemeth Lő Jiszraél” elnevezés is, Léderer elnök ur közölte velem azt is, hogy a budapesti hitközség valamennyi templomában a multban is teljesen szabad és megengedett volt a Keren Kajemetre való snoderolás s praktikus tanácsokat adott ennek a fokozására. Egyben felkért arra, hogy az ősszel meginduló munka során hazamosabb ideig legyenek segítségére a Palesztina-bizottság munkájának megszervezésében is. A munka formai és egyéb kérdéseire ugy határozunk, hogy hazatérte után kerül majd szó.

3. Ezt a megállapodást Léderer Sándor ur hazaérkezése után, Székely Ferenc úrral történt megbeszélésem teljes egészében újra elfogadta, azzal a változással, hogy a chaluka számára a snoderek útján befolyó Palesztina-adományok tiszszalékát kérte, amiben megegyezés is történt.

Léderer visszakozik, az „Egyenlőség” ferdít

Az már nem az én feladatom, hogy ezeketán mivel lehet és kell megmagyarázni Léderer Sándor dr. későbbi, az „Egyenlőség”-ben történt, a fentieket megcáfoló állásfoglalását. Amint fent írtam: én nem ismerem az itteni viszonyokat, már régen elkerültem innen s így nem ismerhetem az uralkodó, bizonyára speciális erkölcsi felfogásokat és megkötéseket sem. Én magamban drága emlékül őrzöm azt a szellemet, amelyet a magyar

zsidóságban és a budapesti hitközség elnöki székében egy Wahrmann Móric, Kohner Zsigmond, Weinmann Fülöp, Adler Lajos és utóljára Székely Ferenc képviselt.

4. Léderer elnök ur nyilatkozatában Székely Ferenc öméltségára hivatkozott, akivel — e nyilatkozat szerint — mindenben egyetértett. Tényleg egyetértett. Ott Balatonfüreden és itt a megbeszélés során. De amiben egyetértettek: pont az ellenkezője volt annak, amit Léderer dr. elnök ur utólag állított. Székely Ferenc öméltsége erre nyilatkozatot írt, melyben ismét álláspontját leszögezte újból és megállapította, hogy a Léderer Sándor dr. által történt hivatkozás az egyetértésre csak az aktív és szükséges építő munkára vonatkozhat, nem pedig új állásfoglalásra.

5. A nyilatkozat az „Egyenlőségben” nem jelent meg. Illetve egy más nyilatkozat jelent meg, nem az, amit Székely Ferenc tett, hanem az, amit az „Egyenlőség” újságírói erkölcsökben oly kiváló, oly következetes, szigorúan vallásos és hazafiságban a más vére ontásáig mindig önfeláldozó szerkesztője tétetni szeretett volna, hazug és hamis nyilatkozat. Erre Székely Ferenc szokatlan lépésre határozta el magát. A „Lloydban” és az „Ujságban” nyilatkozatot tett közzé, melyben ismert előkelő és konciliáns modorában megállapítja a hamisítást és helyes megvilágításba helyezi a dolgot.

Utóirat: Székely Ferenc öméltsége a tanácskozásokban annak idején Szabolcsi Lajost is belevonta, aki készséggel ajánlotta fel a lapját az építő Palesztina-munka számára, sőt kész tervekkel is állott elő, miképpen lehetne a magyar zsidók kivándorlását anyagi támogatással előmozdítani. Perzeze az a terv olyan naiv és obskurus volt, hogy önmagától elesett.

Vázsonyi Vilmos kétféle nyilatkozata

6. Leszögezem azt a tényt, hogy dr. Vázsonyi Vilmosnak az Egyenlőségben megjelent nyilatkozata nem fedi, sőt homlokegyenest ellenkezik azzal a nyilatkozatával, melyet közvetlenül elutazása előtt előttem tett és Palai József dr. előtt is megerősített. Ezt a beszélgetést én már akkor írásban foglaltam, Vázsonyi ökegyelmességének bemutattam. Tehát hiteles. Ezek szerint Vázsonyi Vilmos dr. a következőket mondotta:

— Nem vagyok cionista. De ez korántsem jelent azt, hogy a magyar zsidóság ellentétben lenne a világ részében szétszórt zsidósággal. És még kevésbé jelenti azt, hogy a mi magyarságunk értéke olyan kétséges és oly könnyen megtámadható lenne, hogy nekünk óvakodunk kellene annak az egységnek elismerésétől, melyből csak ugy tudjuk kiszakítani magunkat, ha ezzel az emberiségből is ki akarnánk szakadni.

— A legnagyobb érdeklődéssel, szimpátiával nézem azt a hatalmas országépítő munkát, melyet a Népszövetség oltalma és Anglia mandatárius támogatása mellett a zsidóság Palesztinában folytat és amely máris az egész emberiség bámulatát vívta ki.

— Ezt mondtam el a hitközség közgyűlésén is. Talán el sem mondtam volna, ha nem látom, hogy milyen kicsinyes féltéssel akarták egyesek megtagadni a zsidóság egységéhez való tartozásukat. A legnagyobb figyelemmel, szívem minden szeretettel figyelem azt a munkát, mely Palesztinában folyik s melyből minden zsidónak ki kell vennie a részét.

Vázsonyi még kijelentette azt is, hogy legközelebbi szabadságát a palesztinai építő munkának a helyszínen való megismerésére szeretné felhasználni.

Ezt mondotta Vázsonyi „közvetlenül elutazása előtt”.

Mezei nyilatkozata is hamisítvány

Mezei Ferenc dr., az Országos Iroda körzeti elnöki értekezletén nyilvánosan jelentette ki, hogy ő az Egyenlőségnek nyilatkozatot nem adott. Az ő nyilatkozata is tehát: hamisítvány. Ép annyira fedi a felfogását, akár a Vázsonyi-féle „egyenlőségi” nyilatkozat a Vázsonyiét, vagy a Székely Ferenc nyilatkozata azt, amit ő az „Egyenlőség”-gel valóban közölt.

Mezei Mór hónapok óta beteg. Több mint egy fél éve az „Egyenlőség” semmiféle emberével nem beszélt, nyilatkozatot nem tett. Ami az „Egyenlőség”-ben megjelent: hamisítvány. Ellenben meg-

mutatták a nyegbeteg megjelent Székely Ferenc Mór kijelentette, h mindenden egyetért.

Ezeket a tényeket hassana előtt állunk keznek. Én ezenel bocsátok. De mit v bűnül, azt a jom k sem bocsáthatja meg

A Molnár a dollár

Október 14-ig

(Budapest, szept. 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egé deklódése mellett g bírák és az ügyvéd megtartására a törv kora reggeli órákba nésző, író, újságír mos kitűnősége jel folyósóján. Kevésse lónyi Dezső, aki majd Fedák védője zett. Eltelt tiz-tizen sem Fedák nem je relmetlensége már Malonyai Béla törv ki volt osztva, ki hogy a tárgyalást, ber 14-ére elnapolt kezöképen történt:

— Fedák Sári — néhány nappal kért, hogy valóperé juk. Fedák kijelent percben a becsülete sem enged zárt szó kérdeztem tőle, ho kibékülni Molnárral dolatát is elutasított mellett szól az a té látják, ezek érdekelt keltek fel.

A Molnár—Fedák Polónyi Dezső is n hogy ebben a percú mulik.

— Uraim — fo dollárok kérdése az hogy Molnár hány dáknak.

A bíróság egyé Molnár Ferencet és 14-ig még kíséreljé visszaállítását. Műv szintületnek tartják költözzenek, annál Darvas házasságot kintik.

Molnár Ferenc, vissza a fővárosba, „Newyork World” jelentette, hogy vá csen szenzációs há

— Én fölötte tudomásom szerint len az, hogy nem férni. Már három elhatározott dolog. lapok olyan sokat újságok különösen got irtak össze.

Molnár Ferenc több barátja fogad tatta magát válóp jó hangulatban va dalmi tervei vanna

Megé „BUICK

gép

a I. N. automobil.r.kt

Kristály

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár Cluj

Szövőgyárak és kereskedők figyelmébe!

Festünk színtartóan bármilyen színre pamut, gyapju és műselyem fonalat. Fonalfehérités. Kereskedőknek adjusztáva.

Nagybani festésnél árengedmény! 5 0 0

Telefon

5 0 0

mutatták a nagybeteg zsidó vezérnek a Lloydban megjelent Székely Ferenc-féle nyilatkozatot. Mezei Mór kijelentette, hogy ő ezzel a nyilatkozattal mindenben egyetért.

Ezeket a tényeket kívántam leszögezni. Rosszassana előtt állunk és a bűnbánat napjai következnek. En ezennel igaz zsidó érzésemben megbocsátok. De mit valaki a zsidóság ellen követ el bűnül, azt a jom kippuri ima szerint: — Isten sem bocsáthatja meg!

A Molnár—Fedák-váloper a dollárok kérdése

Október 14-ig elnapolták a tárgyalást (Budapest, szeptember 21. Az *Uj Kelet tudósítójától*.) Az egész fővárosi művészvilág érdeklődése mellett gyűltek össze ma délelőtt a bírák és az ügyvédek a Molnár-Fedák váloper megtartására a törvényszék épületében. Már a kora reggeli órákban rengeteg színész és színésznő, író, újságíró és a társadalmi élet számos kitűnősége jelent meg a tárgyalóterem folyosóján. Kevéssel tíz óra előtt érkezett Polónyi Dezső, aki Molnár Ferencet képviseli, majd Fedák védője, Fábrián Béla ügyvéd érkezett. Eltelt tíz-tizenegy óra, de sem Molnár, sem Fedák nem jelent meg. A közönség türelmetlensége már tetőfokra hágott, amidőn Malonyai Béla törvényszéki bíró, akihez a per ki volt osztva, kijelentette az újságíróknak, hogy a tárgyalást, Fedák Sári kérésére, október 14-ére elnapolták. Az elnapolás a következőképen történt:

— Fedák Sári — mondotta Malonyai bíró — néhány nappal ezelőtt felkeresett és arra kért, hogy váloperét nyílt tárgyaláson tárgyaljuk. Fedák kijelentette nekem, hogy ebben a perben a becsületét keresi, amelyet semmiesetre sem enged zárt szobában elikkasztani. Megkérdeztem tőle, hogy nem volna-e hajlandó kibékülni Molnárral. Fedák ennek még a gondolatát is elutasította. A tárgyalás elnapolása mellett szól az a tény is, hogy, amint az urak látják, az érdekelt felek még, ugylátszik, nem keltek fel.

A Molnár—Fedák váloperrel kapcsolatban Polónyi Dezső is nyilatkozott és azt mondotta, hogy ebben a perben minden az anyagiakon mulik.

— Uraim — fordult az újságírókhoz — a dollárok kérdése az egész. Arról van csak szó, hogy Molnár hány ezer dollárt adhat Fedáknak.

A bíróság egyébként fel fogja szólítani Molnár Ferencet és Fedák Sárít, hogy október 14-ig még kíséreljék meg a házassági közösség visszaállítását. Művészkörökben teljesen valószínűtlennek tartják, hogy a felek újra össze-költözzenek, annál kevésbbé, mert a Molnár-Darvas házasságot már befejezett ténynek tekintik.

Molnár Ferenc, aki csak tegnap érkezett vissza a fővárosba, Berlinben interjút adott a „Newyork World” munkatársának, akinek kijelentette, hogy váloperének egyáltalában nincsen szenzációs háttere.

— En fölötte tiszteltem feleségemet, aki, tudomásom szerint, engem is becsül. Kétségtelen az, hogy nem tudunk egész életre összerúgni. Már három éve külön élünk és válásunk elhatározott dolog. Nagyon sajnálom, hogy a lapok olyan sokat irtak rólunk. Egyes amerikai újságok különösen sok számárságot és hazugságot irtak össze.

Molnár Ferencet a Nyugati pályaudvaron több barátja fogadta, akikkel rögtön informáltatta magát váloperének állásáról. Rendkívül jó hangulatban van, jól néz ki és nagy irodalmi tervei vannak a jövőre.

Megérkeztek
„BUICK” és „CITROEN”

gépkocsik

A. N. JILESCU
automobil r.ktárab., Cluj, Str. R. Maria 16.

A kormány nem hagyja jóvá a királyhágóntuli református püspökválasztás eredményét

Lepadatu miniszter nyilatkozata az állástalan színészek, a konkordátum és a községi választások időpontjára vonatkozólag

(Cluj Kolozsvár, szeptember 21. Az *Uj Kelet tudósítójától*.) A napokban zajlott le a királyhágóntuli reformátusok püspökválasztása, melyen újra Sulyok Istvánt választották meg a királyhágóntuli református-egyházak püspökévé. A választás eredményére vonatkozólag Lepadatu kultuszminiszter nyilatkozatot adott, amelyet itt közlünk:

— Hallottam a választásról és őszintén meg kell mondanom, hogy nem lepott meg ugyan, de ki-ső furcsálom a dolgot. Furesának találok azért, mert ebben az ügyben nálam járt egy küldöttség Nagy Károly püspök ur vezetésével, akinek kijelenttem, hogy amíg az egyházakra vonatkozó új törvényjavaslatot a törvénytestület mindkét háza el nem fogadja, nem történhetik változás az egyházak jelenlegi állásában. Ezt tehát tudták és ennek ellenére választást ejtettek meg, mellyel előbe vettek egy későbbi esetleges határozatnak. Nem tartom szükségesnek most újból hangsúlyozni, hogy a kormány semmiesetre aem veszi figyelembe a választást és azt sem fogja jóváhagyni, amit mindenkinek magától értetődőnek kell vennie.

A konkordátum-tárgyalásokra vonatkozólag Lepadatu miniszter a következőleg informálta munkatársunkat:

— A konkordátum-tárgyalásokra vonatkozólag nem adhatok feleletet. Folynak a tárgyalások és remélem, hogy sikerülni fog megegyezést létrehozni. A tárgyalások jelenlegi állásáról nem kapunk még értesítést.

A miniszter még az állástalan színészek és a községi választásokra vonatkozólag is tett nyilatkozatot.

Az új palesztinai bevándorlási törvény

Amery gyarmatügyi miniszter szerint az új törvény nem jelenti a bevándorlás korlátozását

(Jeruzsálem, szeptember 21. Az *Uj Kelet tudósítójától*.) Palesztina hivatalos közlönye, az „Official Gazette” most közli a palesztinai bevándorlásra vonatkozó törvénytervezet szövegét. A tervezet az utóbbi évek tapasztalatai figyelembevételével állították össze és ezek alapján is egészítették ki.

A javaslat annyiban *sulyosítja* a bevándorlás feltételeit, hogy az ország hatóságai az ellenőrzést *ezentúl fokozottabban fogják gyakorolni*. A törvény a bevándorlási hivatal élére egy főtisztviselőt nevez ki, aki mellett több *messzemenőn hatáskörrel felruházott* tisztviselő működik. Ez és a vele kapcsolatos formalitások *sulyosítják* a bevándorlást.

A jövőben a brit konzulok nem adhatnak bevándorlási engedélyt mindaddig, amíg a bevándorlási hivatal főnöke Jeruzsálemben hozzá nem járul a kérelmező bevándorláshoz. *Ez mind nélkül nagy időpazarlást jelent*. Azonban turisták, akik nem akarnak az országban csak legfeljebb három hónapig maradni, mentesítetnek a formaiság alól.

A *palesztinai cionista exekutive számára biztosított különleges könnyebbségek továbbra is megmaradnak*. Mindazonáltal tekintet nélkül arra, hogy valaki birtokában van a brit konzul vizumának — ezzel még nem szerzett abszolút jogot arra, hogy a bevándorlási hivatal főnökének, vagy tisztviselőjének engedélye nélkül az ország területére lépessen.

Minden bevándorló, aki három hónapnál tovább akar Palesztinában maradni, kell, hogy *illetéket fizessen*, amelyet a tizenhatévesnél idősebbeknél *egy egyiptomi fontban*, a tizenhatévesnél fiatalabbaknál *husz piaszterben* állapítottak meg. Ha a bevándorlót partraszállása alkalmával betegnek találták és orvosi kezelésre szorul, vagy védőoltásra, tartozik a helyi viszonyoknak megfelelő, illetőleg a megfigyelő állomásnál szokásos és megállapított díjakat fizetni.

Kik juthatnak be az országba?

A bevándorlási hivatal főnöke adhat bevándorlási engedélyt:

1. Olyanoknak, akik *öt száz egyiptomi font* fölött rendelkeznek és vagy ipart, vagy kereskedelmet, vagy mezőgazdasági foglalkozást akarnak űzni;

2. olyanoknak, akik legalább *kétszázötven egyiptomi font* fölött rendelkeznek és a kereskedelem, vagy kézművészségben különösen járatosak;

zatot. Az állástalan színészek elhelyezésére vonatkozólag a következő felvilágosítást adta a miniszter:

— Egy küldöttség járt nálam és arra kért, hogy adjak új koncessziót az állástalan színészek számára. Bármennyire is sajnálom és át tudom érezni az állástalanok nehéz helyzetét, nem áll módomban új koncessziót kiadni, egyrészt azért, mert a minisztertanács hatáskörébe tartozik, másrészt pedig azért, mert a már kiadott koncesszióknál többet — véleményem szerint — nem bír el Erdély. Egyébként meggyőződtem arról, éppen a küldöttségtől kapott listából, hogy az állástalanok 50 százaléka nem román állampolgár. Ezek ügye tehát nem tartozik a mi hatáskörünkbe. A másik feléről tőlünk lehetőleg gondoskodni fogunk. Mindenekelőtt *felkérem a színigazgatókat, hogy helyezték el őket és amennyiben ez nem sikerül, be fogom kérni a színésztagek névsorát és kötelezni fogom az igazgatókat, hogy a külföldi állampolgárok helyébe az állástalanok közül alkalmazzanak színészeket.*

Végül a községi választásokra vonatkozólag intéztünk kérdést a miniszterhez a községi választások megtartásának időpontjára vonatkozólag. Helyette a jelenlévő Muresán prefektus válaszolt, aki kijelentette, hogy ma délután és holnap délelőtt a belügyminisztériumba értekezletre hívták össze az ország prefektusait a megye-beosztásokkal kapcsolatosan. Remélhetőleg ezekkel a munkálatokkal már a héten végeznek és ettől számítva negyven napon belül megejtik a községi választásokat. Előreláthatólag tehát — szólt közbe Lepadatu miniszter — a községi választások november első felében lesznek.

3. akik kimutathatják, hogy rendes jövedelmükön kívül évente legalább hatvan egyiptomi fontot keresnek.

4. Bevándorolhatnak tizenhat évnél fiatalabb gyermekek és diákok, akiknek biztosított életfenntartásuk van mindaddig, amíg önálló keresethez jutnak;

5. papok, akiknek biztosított egzisztenciájuk van és olyan emberek, akiknek biztos kilátásuk van valamilyen foglalkozásra Palesztinában.

A bevándorlási engedélyek iránti kérvényeket a brit konzul útján kell továbbítani előírott kérvényformulákon a palesztinai bevándorlási hivatal főnökéhez.

A bevándorlási hivatal főnöke és tisztviselői

A hivatalos lap egy másik száma már közli is a bevándorlási hivatal főnökének kinevezését. A közlés szerint lord *Plumer* marsall palesztinai kormányzó *Albert M. Hyamsont* nevezte ki a bevándorlási hivatal főnökévé. Tisztviselőkül pedig a következőket: *William Gibbet*, *Valter Gilbert Smidtherst*, *George Zacharia Msarsát*, *Leslie Kelway Pop* őrmestert, *Eduard Walter Northfield* kapitányt és *Róbert Smith* hadnagyot.

Amere az új törvényről

A bevándorlási törvényjavaslattal kapcsolatban dr. *Jacobsohn*, a cionista szervezet népszövetségi megbízottja, szeptember 18-án Genfben beszélgetést folytatott az ottlévő *Amery* brit gyarmatügyi miniszterrel, aki a beszélgetés elején sietett kijelenteni, hogy a brit kormány és a gyarmatügyi minisztérium *semmiképen sem akarja az új törvényt a bevándorlás eddigi rendszerét változtatni*. Az új törvény éppen ezért alapvető változásokat nem hoz, hanem inkább megerősíti a régi viszonyok által kifejldött bevándorlási gyakorlatot. Az új rendelkezések lehetővé teszik a palesztinai közigazgatás számára, hogy a *bevándorlás mértékét tartson az ország mindenkori gazdasági viszonyaival és lehetőségeivel úgy, hogy a gazdasági krízis kockázata minimumra csökkenjen*. Ez pedig — hangsúlyozta a miniszter — éppen a bevándorlók érdekében történik.

Dr. *Jacobsohn* felhívta a miniszter figyelmét a lengyel cionista organizáció memorandumára, amely szerint az új bevándorlási rend különösen sújtja a lengyel zsidókat, akik a bevándorlás egy nagy kon-

tingensét képezik. Amery miniszter kijelentette, hogy Londonból való visszatérése alkalmával újra meg fogja vizsgálni azokat a viszonyokat, amelyeket az új rendelkezések idéztek elő és a lehetőséghez képest javításokat fog eszközölni a javaslaton. E

javítások megejtésénél figyelembe fogják venni elsősorban Palesztina érdekeit, a zsidó kolonizáció és a bevándorlás érdekeit. Amery kijelentette még, hogy az ügyet újból meg fogja tárgyalni dr. Weizmannal.

Németországban megálltak a tehervonatok

A személyforgalomban passzív rezisztencia van

(Berlin, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német vasutas-sztrájk ma éjszaka a teheráruforgalomban kitört. A tehervonatok tegnap este óta a pályaudvarokon vesztegelnek. A drezdai pályaudvaron ötven vonat vesztegel. Az ország többi részéből is fenyegető hírek érkeznek. Szászországban a személyforgalomban is a passzív rezisztencia jelei mutatkoznak. A kormány még az éjszaka folyamán további husz pfennig javítást ajánlott fel a sztrájkolóknak. A vasutasok ezt az ajánlatot is visszautasították. A teherforgalom szünetelése súlyosan érezteti hatását a közellátásra. Az autóvállalatok ma délelőtt már több járatot rendeztek be. Szakszervezeti körökben azt hangoztatják, hogy amennyiben holnap estig nem adják meg a kívánt fizetésemelést, kénytelenek lesznek a személyforgalmat is megállítani.

Még nem tüzték ki a községi választások időpontját

Az ellenzéki lapok szerint a kormány november 15-ig átadja a helyét

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A községi választások terminusát tudvalevőleg a kormány még mindig nem állapította meg véglegesen. A törvényjavaslat megszavazásakor a kormány úgy határozott, hogy a községi választásokat még szeptemberben meg fogják tartani az ország egész területén. Később a választások időpontját bizonytalan időre elhalasztották, de a fix időpont leszögezésére még mai napig sem került sor. Az „Adeverul“ most biztos forrásra hivatkozva, arról ad hírt, hogy Oltenia, Beszarabia és Moldova városaiban decemberben fogják megtartani a községi választásokat. Bukarestben és az erdélyi városokban pedig valószínűleg csak február havában kerül a választásokra a sor. Hir szerint a fővárosi választásokat külön törvény fogja szabályozni.

Hivatalos jelentés szerint a kormány már összeállította az őszi parlamenti ülészak munkaprogramját. Legelsősorban a szesztervényjavaslat és a magánoktatásról szóló törvénytervezet kerül szavazásra. Ezt a két törvényjavaslatot a kormány még a karácsonyi szünet előtt tető alá akarja hozni.

— **Aranykorona lesz az új magyar pénzegység.** Budapestről jelentik: A hivatalos körök a valutareformnál az aranykorona egység behozatala mellett döntöttek. Az osztószám 14500 lesz. A pénzügyi és kereskedői világ ezzel szemben silingrendszer bevezetését és a tizezres osztószámot javasolta, hogy így az új magyar valuta egyenlő értékű legyen az osztrákkal. A magyar kormány azonban, főleg tradicionális szempontokból, az aranykorona mellett döntött.

— **Ma tárgyalták a minisztériumok reorganizálására vonatkozó javaslatot.** Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumban ma délelőtt a minisztériumok reorganizálására vonatkozó javaslatot tárgyalták. Azt hiszik, hogy nem kerül sor egyes hivatalok megszüntetésére, amint azt

A parlamenti ülészak megnyitásának küszöbén újból a politikai kombinációk egész légiója került szőnyegre. A paraszt és nemzeti párt kollaborációs, illetve fúziós tárgyalásairól megint a legkomolyabb formában esik szó. A parasztpárt köréből származó információk szerint Mihalache már elkészítette azt a tervezetet, amelynek alapján a két párt együttműködéséről tárgyalni lehet. Maniu és Argetoianu egyébként ma Bukaresztbe érkeznek, ahol megbeszélésre ülnek össze a parasztpárt végrehajtó bizottságának tagjaival. Ugyancsak a parlamenti ülészak megnyitásával kapcsolatban különböző verziók keringenek. Egyik verzió szerint a kormány legkésőbb november ötödikén feltétlenül átadja a helyét. Az ellenzéki lapok szerint a kormány távozását azzal igyekszik szabotálni, hogy a választójogi reform megszavazását egyre halogattja és azt erősíti, hogy még ennek a rezsimnek kell megszavaznia az 1926. évi költségvetést is. Az ellenzéki pártvezérek azonban azon az állásponton vannak, hogy semmi szükség sincs arra, hogy ezt a két fontos törvényjavaslatot a liberálisok uralma alatt szavazzák meg.

annak idején a sajtó közölte. A tisztviselők retrogralálására mégis csak sor kerül, csak a formán változtat a kormány. Arról van ugyanis szó, hogy a fizetések egy retrográd módszer nem fogja érinteni.

— **Zimmermann főbiztos felmondta bécsi lakását.** Bécsből jelentik: Zimmermann főbiztos, aki a genfi határozatok értelmében nemsekára teljesen befejezi a szanálás munkáját Ausztriában, ma délelőtt visszaérkezett a fővárosba és lakását azonnal felmondta. A főbiztos valószínűleg 1926 január elsején költözik el végleg Ausztriából.

* **Dejen és Gherlán** Birónál a legjobb női, férfi szövegek, vásznak és gyermek intézeti ruhák kaphatók.

* **Biztosítsuk életünket és vagyonunkat a Franco-Romana Alt. Biztosító Rt.-nél. Képviselet az ország minden helységében.**

Régi üzlethelyiségünket lebontották!

kényszerülve voltunk a szomszéd kis helyiségbe beszorulni, ahol helyszűke miatt és hogy óriási árukészletünket eladhassuk, szolid, szabott árainkat nagyon mélyen leszállítottuk!

Heller, Weisz & Molnár
divatáruháza, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand No 6.

48 óra alatt tisztít, 10-35 telefonra házhoz küld, Czink kelmefestő.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemcs erdélyi és bányási zsidóság napilapja
Ezerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánoyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Temetés Ros hassana éjszakáján

Talán három esztendeje, hogy idejött egy öreg házaspár Abonyról. Idejött? Ide menekültek a néhány késői „kilengés“ elől, ittlakó gyermekükhez.

Jó néhány évtized zsidó küzködése után, a nyugalom küszöbén, bágyadt örömök elvárásában rájuk szakadt a zsidó sors és az üzöttek a magyar alföldről egyszerre itt találták magukat, Erdély tarkaságában.

Ismertem az öreg urat: Rosenzweig-Jakabot Kissé előrehajlottan vitte magát ezüstfogantyus botja után, valahogy mintha le lehetett volna olvasni róla, hogy életének ezt a szakaszát másképp gondolta el. De ez nem epéskedésben látszott rajta, sem elsavanyodottságban, hanem valami sejtésszerű elkíváukozásban.

Olyan vonásokban, amit csak zsidó ember szemé mellé süttött a Végzet.

És Ros hassana első napján hallottam, hogy meghalt.

— Lehetetlen, — mondtam barátomnak — tegnap délután a Wesselényi-utcaán köszöntöttem.

— De bizony így van. Kiment délután a fiához a Tordai-utra, hogy megfürdjék. A kádban rosszul lett, elvesztette eszméletét és az ünnep beállta előtt meghalt. Szombat éjjel temetik.

Éjjeli temetésről a mi vidékünkön nem tudnak, a gyász eme romantikáját nem ismertem és az öreg ur iránt érzett kegyeleten túl, zsidó népszokások megismerése is kivitt a temetőbe.

A háztól nem messzire, talán két kilométernyire van a temető. A chevra emberei a házban mosták meg a halottat; gyolcs köpenyét, amiben engesztelőnapkor imádkozott volna, ráöltötték, hogy tisztán jelenhessen meg az Ur előtt Ros hassana szentséges napján. Behelyezték a gyalulatlan, barnás koporsóba és kivitték a ház előtti kis udvarra, a sok gyászoló közé.

Ünnep lévén, gyászbeszédnek nem szabad elhangzani a halott fölött. A koporsót karbid-lámpa fénye mellett helyezték az állványra és hat hosszú rudra helyezett üvegbe zárt gyergyatartót emelt hat munkásember a koporsó köré.

Pap nem volt, aki siratott volna, de amikor a koporsót fölemelték, a halott gyermekei feltörő zokogása minden gyászos ékesszólásnál megrázóbban bucsuztatott.

Imbolygó fénypontok között, összerótt néhány deszkaszálban vittek egy elmult emberfiát, hogy visszaadják a földnek, amelyből vétetett.

Kijutottunk a halottal az országutra. Lehorasztott fejek, csöndben összebujt bánatos embernyáj törte föl magát az emelkedő uton. Kék éjszaka borult a földre, fönt a csillagok apró tüzei, itt lent hat gyertyafény. Palesztinában a halottat nyitott fejvel viszik, hogy mielőtt lebukna a megsemmisülés mélységeibe, a nap, a drága nap csokolja meg áldott sugaraival.

Itt csak apró csillagok néztek és ezek elől is egy deszkalappal elfödtek a halott arcukat.

Erős fénykévék csaptak le olykor a menetre: szembejövő autók lámpái. A gépkocsi meglassította járását, a bentülők kihajoltak és csodálkozó tiszteletadással köszöntötték a scöndes csapatot.

Fönt a temetőben, a második kapu előtt letették a koporsót. A lámpákat fölemelték a kapufölötti írás felé és a gyászolók a halottak birodalma előtt olvasták:

„Áldott légy, aki teremt igazsággal, áldott légy, aki pusztít igazsággal. Az örökkévaló adta, az örökkévaló elvitte, áldassék szentséges neve érette...”

A kapu föltáru és az előző napok esőtől sűpedékes uton, sirok között megyünk a tátongó gödör elé. Egymásba kapaszkodva, egymáshoz simulva, szótlanul jön néhány nő is. Villogó szemük elárulja a nagy félést, pedig tudják, jól tudják, hogy ott

lent a város idáig látszanak emberek, még égiekhez közeledve. Már a sereg fölé. A igazítja a h felig telt sz lapel.

A csilla fényüket. Máshitt zsidóknak tilt nemsokára a tisztálkodás néphit szeri éjszakáján a jámborok ül

Most, mi ott mellette unk a titokz

— Duc jelentik: D órákor Genf Bratianu Vir gadták. A sa tenni. Duca meg a király eredményéről.

— Kiha

ből jelentik professzort, Azután sorra rescu táborn Lupu. Dr. megbetegede ben ugyanis készített étel

— A sva

magzat meg svájci igazs jelenleg egy ki fogja mon van magzatát esetben, ha a ségét veszély cialis nehézsé tervezettel ka

lőghírű dán i propagálja, h anyává lenniü megrovásban nemzetközi v

menye elé m kintene.

— Megka

pedett mené jelentik: Kiser kezdtek a Bes kiutasítását. A tották be. Az akik visszaut ezeket Tg.-Jiu azok tartoznak magaviselete a azok, akik elle

A második ka tették a bel melynek megt Hirlik, hogy fogadni.

— Egy

a marokkói Penes repülő

repülő-eskadron tiszt vállalkozta tek a hadügy hallgatáson jel

a tisztok elhat lását megadja. minden támog gyobb öröme

hez. Marseille melyhez a ma iratilag kért a

— Októb

temesvári v vezérigazgatósá nyílik a Buziá Versetz vasutv

Halló

lent a városban — amelynek rezgő világosságai idáig látszanak — hogy ott veszedelmesebbek az emberek, mint azok, akik itt magasabban vannak. Az égiekhez közelebb.

Már a két rudra helyezték a koporsót, a mélység fölé. A chevra embere fölemeli a födelet, megigazítja a halott fejét, hogy alája tehesse a földdel félig telt zsákok. Eközben a halott arcáról lekerül a lepel.

A csillagok mégis rájötték enyhe, szomorú fényükre.

Máshitű munkások végzik a röghányást, mert zsidónak tiltja az ünnepi rítus. Domb emelkedik nemsokára a koporsó fölé és a zsidó, akit ünnepi tisztálkodás közben szólított magához az Ur — a néphit szerint — most jelentkezik, Ros hassana éjszakáján az Ur itélőszéke előtt, „ahol a jók és jámborok ülnek, fejükön az erény koronájával.”

Most, miatt két gyermeke kaddist mond érte ott mellette a temetőben és miatt lebukdásolunk a titokzatos éjszakában az alvó város falai közé. (sz. i.)

— **Duca Bukarestbe érkezett.** Bukarestből jelentik: Duca külügyminiszter ma délelőtt 11 órakor Genfől Bukarestbe érkezett. Az állomáznál Bratiannu Vintila és Tancred Constantinescu fogadták. A sajtó részére nem akart nyilatkozatot tenni. Duca egyébként holnap kihallgatáson jelenik meg a királynál, hogy beszámoljon neki utjának eredményéről, illetve a népszövetségi tárgyalásokról.

— **Kihallgatások a királynál.** Bukarestből jelentik: A kabinetiroda értesítette Jorga professzort, hogy 25 én fogadja őt a király. Azután sorra járulnak az uralkodó elé Ave rescu tábornok, Maniu Gyula, Mihalache és dr. Lupu. Dr. Lupu egyébként husmérgezésben megbetegedett. Valeni de Munteből hazatérteben ugyanis az étkezéskocsiban romlott húsból készített ételt szolgáltak ki neki.

— **A svájci törvényhozás megengedi a magzat megőlését.** Zürichből jelentik: A svájci igazságügyminiszterium szakbizottsága jelenleg egy törvénytervezetum dolgozik, amely ki fogja mondani, hogy az anyának jogában van magzatát megőlnie, különösen abban az esetben, ha annak megszületése az anya egészségét veszélyezteti, vagy pedig felnevelése szociális nehézségekbe ütközik. A svájci törvénytervezettel kapcsolatban Karin Michaelis, a világhírű dán író az egyik berlini lapban azt propagálja, hogy a leányoknak szabad legyen anyává lenniük anélkül, hogy ezért társadalmi megrovásban részesüljenek. A javaslat körül nemzetközi vita indult meg, amelynek eredménye elé mindennél nagy érdeklődéssel tekintenek.

— **Megkezdtek a Beszarábiában letelepedett menekültek kiutasítását.** Bukarestből jelentik: Kisenevből érkezett jelentés szerint megkezdtek a Beszarábiában letelepedett menekültek kiutasítását. A menekülteket két kategóriába osztották be. Az első kategóriába sorozták azokat, akik visszautasították a román állampolgárságot, ezeket Tg.-Jiulba internálták. A másik kategóriába azok tartoznak, akik átszöktek a határon, akiknek magaviselete a törvényekkel összefüggésbe kerül: és azok, akik ellen büntető eljárás van folyamatban. A második kategóriába soroltak listáját felterjesztették a belügyminiszterhez jóváhagyás végett, melynek megtörténte után átteszik őket a határon Hirlik, hogy Oroszország nem fogja őket visszafogadni.

— **Egy román repülő eskadron megy a marokkói harctérre.** Bukarestből jelentik: Penes repülőernagy iniciatívájából egy román repülő-eskadron megy Marokkóba. Kilenc repülő-tiszt vállalkozott az utra és már engedélyt is kértek a hadügyminisztertől. Mardarescu tegnap kihallgatáson jelent meg a királynál, hogy bejelentse a tisztek elhatározását és erre a király hozzájárulását megadja. Ferdinánd király a maga részéről minden támogatást kilátásba helyezett és a legnagyobb örömmel járult hozzá a terv kereztülviteléhez. Marseillesen kereztül teszik meg az utat, melyhez a marokkói hadseregparancsnokságtól táviratilag kért a hadügyminiszter engedélyt.

— **Október 15 én megnyílik a buziás-temesvári vonal.** Bukarestből jelentik: A CFR. vezérigazgatóság közlése szerint október 15-én megnyílik a Buziás—Temesvár és Tamora—Oravitzá—Versetz vasutvonal.

ENGROSS

legnagyobb szőrmeáruház az országban Clujon van.

A „Casa de Lipsca“ cluji lerakata valósággal szenzációs. A világ összes szőrmei pazar választékban vannak az áruházban kiállítva. A cég, melynek London, Páris, Wien, Leipzig, Krakau és New-Yorkban vannak fiókjai, a legszebb szőrme valóságos halmazait állította ki a

Cal. Reg. Ferdinand 5. sz. alatt (Szabó J. palota)

emeleti helyiségeiben és a napokban megnyíló áruház szenzációja lesz a cluji kereskedelmi életnek.

— **Ötvennél több családot tett hajléktalanná a calarasi tüzvész.** Bukarestből jelentik: Kisenevből érkezett jelentés szerint a calarasi tüzvész 50-nél több családot tett hajléktalanná. A tűz péntek este 11-kor ütött ki egy mézszárszekben és pillanatok alatt átterjedt a szomszédházakra. Éjfélután két órákor, amikor látták, hogy a hiányos eszközökkel nem tudták eloltani a tüzet, táviratilag kérték segítséget Kisenevből. Hajnalutáni érkeztek meg a kisenevi tűzoltók, akiknek sikerült nyolc órára a tüzet lokalizálni. Nem voltak azonban kellően elővigyázatosak és délutánra ismét lángot fogott egy már kialudnak hitt falrész. Különösen nehéz volt a helyzet, mert a házak nagyrésze fából volt építve. A kár meghaladja a 60 milliót. Mintegy 25 üzlet égett hamuvá. A tűznek sebesült áldozatai is vannak. Egy Reismann nevű kereskedőnek a felesége a harmadik emeleten volt, amikor látta, hogy a ház tüzet fogott, mitől annyira megijedt, hogy levetette magát. Hihetetlen szerencsével egy vízócsába esett és így csak súlyosabb sérüléseket szenvedett. Azonkívül Ehllichtmann városi tanácsos is megsebesült, akire ráesett egy gerenda. Mindketten kórházban vannak.

— **Eljegyzés.** Herz Sándor és Katz Aranka Satu Mare jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.) Singer Erzsikét Székéről eljegyezte Hirsch József Bathlenből.

* **A Czur-Salom iroda Arad, Bul. Reg. Maria 18.** felszólítja azon „A“ és „B“ jegyzőket, akik az iroda azíranti kérelmeinek, hogy a f. évi október hó 1-én esedékes részletet folyó hó 10-ig fizessék be, mindezt ideig eleget nem tettek, hogy az esedékes részletet („A“ jegyzőnél dunamonként 1 font, „B“ jegyzőnél dunamonként 2 1/2 font) október hó 1 ig kizárólag a Marmorosch, Blanc & Co. Bankház aradi fiókjánál vezetett Czur-Salom folyószámlára úgy átutalni sziveskedjenek, hogy az nevezett dátumig ott javukra írható legyen. Ellenkező esetben jegyzésük feltétlenül storrozottatni fog.

* **Dr. Radnay és Fényes Janka** tánciskolája október 1-én nyílik meg a ref. kollégium torastermében. Beiratkozás állandóan Tordai-ut 27. sz. alatt. Bővebb felvilágosítás a falragaszokon.

— **Nőegyesületek országos kongresszusa.** Megirtuk, hogy Cantacuzino hercegnő felhívást intézett a népkisebbségi nőegyesületekhez egy országos női kongresszus megtartása céljából. A kisebbségi egyesületek ideiglenes bizottságba tömörültek. A bizottság mindenkélt a hercegnőhöz fordult felvilágosításért, hogy miért Temesvárra tervezte a kongresszust és olyan napokra, amelyekben a kisebbségek nem egyeztek meg. A hercegnő táviratban és levélben felelt az ideiglenes bizottság elnökének, gróf Bethlen Györgynek és csodálkozásának ad kifejezést afelől, hogy a bukaresti lapok a kongresszus helyéről és idejéről pozitív formában adtak értesítést. A hercegnő kijelenti, hogy egyetlen lapnak nem adott a tárgyban kom-münikét és jelzi, hogy a gyűlés helyét és idejét csak a kisebbségi nőegyesületekkel való meg-egyezés alapján fogják meghatározni.

— **Harminc kommunistát tartóztattak le Galacban.** Bukarestből jelentik: Galacból érkezett jelentés szerint ott letartóztattak harminc egyént kommunista öszoeszküvessel kapcsolatban. A letartóztatottakkal annyira rosszul bántak, hogy egyik közülük, egy Palade Juon nevű nyomdász-munkás öngyilkossági kísérletet tett, ami azonban nem sikerült.

— **Óriási tifuszjárvány Kisenevben.** Bukarestből jelentik: Kisenevből érkezett jelentés szerint ott óriási mértékben tifuszjárvány ütötte fel a fejét. Emiatt az iskolák megnyitási határidejét elhalasztották október 13-ra.

וארום אינגענשליך בענישען זין איינע אים- לענישע זיקארע אנשטאט בעק-קאפעע זין זאלען דאך איינע יידישע באריקאמען אנשע- שטימען.

* **Ügyvédi hír.** Dr. Brunner József volt bánffyhungyadi ügyvéd irodáját dr. Fischer Sámuel ügyvéddel társulva, Clujon, Str. Memorandum 8. szám alatt újból megnyitotta.

Dr. COSMUTZA sanatóriuma

Cluj-Kolozsvár, Fellegvár.

Klimatikus gyógyhely légzőszervi betegek számára. Diétás sanatórium cukorbeteg, vesébajoso, köszvényesek részére. Vizgyógyintézet, elektromos kezelés. Naponta hatszer étkezés, állandó orvosi felügyelet. Napi ellátás 850 lej. Orthodox konyha.

Nagy

harisnyavásár

mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	25
Flohr-harisnya minden színben	53
Muszlín harisnya divat színben	69
Cérna-muszlín minden színben	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	125

BLATT

FÖTÉR 13

Divaikoztyokban és költőtarukban óriási vánszólók! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

Halló 977! Unió gőzmosó!

Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautójukat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt.

Halló 977!

KÖZGAZDASÁG

Véget értek a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarai választások

Erős küzdelem volt az egyes csoportoknál. A kiskereskedők és kisiparosok nem választottak. A bukaresti választásokon a Sfatul Negustoresc listája győzött

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma reggel 8 órakor Bálint törvényszéki elnök nyitotta meg a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarai választásokat. A választások iránt szokatlanul nagy érdeklődés nyilvánult meg, mert arra nemcsak a kolozsvári kereskedők és iparosok készültek fel, hanem vidékről is számosan jöttek be, hogy leadják szavazatukat. Különösen a vidéki pénzügyészek vonultak fel nagy számban, ami arra vezethető vissza, hogy a Magyar Bankszindikátus külön körlevélben szólította fel tagjait arra, hogy támogassák szavazatukkal Ferenczy Gyula bankigazgató jelöltségét. Mindazonban a választási esély Ferenczy és Schwartz Jakab között teljesen nyílt volt, mert nemcsak a szállítók és és ügynökök, de a bankosok közül is sokan egységesen sorakoztak fel Schwartz Jakab mellett.

Erős küzdelem fejlődött még ki a II-ik csoportnál is, ahol a négy jelölt közül azok, akiknek eleinte nem volt nagy esélye, a választások alatt erős agitációval igyekeztek a maguk számára híveket toborozni. A VI-ik, illetve a kiskereskedők csoportjánál a választásokat nem tartották meg. Itt ugyanis Segesváry Miklós és Mayer Mihály jelöltek visszavonták jelölésüket, miáltal még a választások előtt a másik két jelöltet, Romanovicit és Reinert a választást vezető törvényszéki elnök megválasztottaknak jelentette ki.

Ugyancsak elmaradt a a választás a XII-ik csoportnál is, ahol a kisiparosok egyik jelöltje, Kisfaludy Árpád szintén visszavonta a jelölését és Albert Józsefet mint ellenjelölt-nélkülit megválasztottak minősítették. A többi kategóriáknál a választásokat megtartották. A kereskedőszakosztály tagjai a kamara nagy tanácsstermében adták le szavazataikat. Itt Saregean törvényszéki bíró elnöklelte alatt Pascu Valer, Mihailean Petru, Ilescu Aurél és Mártonffy János voltak a szavazatszedő bizottság tagjai. Az ipari szakosztálynál a bizottság tagjai ezek voltak: Elnök: Jépure Mihály törvényszéki bíró, tagjai pedig Orbán Teodor, Breda Francis és Bésa Eugén.

A szavazások déli két órai megszakítással este 6 óráig tartottak és minden incidens nélkül értek véget. Az eredményt lapunk más helyén közöljük.

Itt említjük meg, hogy Bukarestben tegnap ejtették meg az iparkamarai választásokat, melyen a Sfatul Negustoresc listája győzött, csupán egy kategóriánál, a bankoknál győzött Acil Saraga deviza-közvetítő pártönkivüli programmal.

A Sfatul listája 2500 szavazatot kapott, szemben a másik lista 1400 szavazatával.

Kolozsvári céghivatali hírek. A kolozsvári céghivatalnál az elmúlt hét folyamán az alábbi változásokat vezették be: „Calcium” részvénytársaságnál Adler Arnold és Koch Károly igazgatósági tagságát bejegyezték. Domokos Ernő igazgatósági tagsága megszűnt. — „Creditul Technic Transilvanean” nagyszabeni részvénytársaság kolozsvári fiókjánál Alexandru Ulescu cégjegyzői jogosultsága megszűnt. — Reck & Co. cég megszűnését bejegyezték. — Egger & Co. cégnél Stern Hermann cégjegyzői jogosultságát bejegyezték. — A Jebuci Hangya-Szövetkezet cégét bejegyezték. — Jakab & Co. pálinka-, rum- és likörgyár, Bánffy-hunyad, cégét bejegyezték. — Goldstein Lajos olajgyáros cégét bejegyezték. — A trieszti Adriatic Biztosító Rt.-nál bejegyezték, hogy a részvénytársaság alaptőkéje 100 millió lira. Ugyanekkor Szalay László igazgató és Boros Sámuel cégjegyzői jogosultságát bejegyezték. Batto Vittorio cégjegyzői jogosultsága megszűnt. — A „Melissa” cukorgyárnál Sporn Zsigmond cégjegyzői jogosultságát törölték. — Ittu & Co. export-import vállalat cégét törölte a törvényszék. — Tamási Tamás és Fia cégnél Örend Ferenc cégjegyzői jogosultságát bejegyezték. — A felszámolás alatt lévő Első Erdélyi Patkógyár Rt.-nál Desilla Virgil felszámoló minősége megszűnt és helyébe bejegyezték Ionel Comsa bankigazgatót. — „Vezuv” Gerő & Co. társas cég egyéni céggé alakult át. Cégtulajdonos Gerő Zoltán. — Az „Intercontinental” szállítási vállalatnál Firstik Lea cégjegyzői jogosultságát törölte a törvényszék. — A New-York Szálló közkereseti társaságnál Stelian Bolintineanu önálló cégjegyzői jogosultságát bejegyezték. — Cooperativa de Consum si de Procurare a Rechetitelor de Invatamant a Colegiului Reformat din Cluj szövetkezet cégét bejegyezték. Az Erdélyi Mezőgazdasági Rt.-nál dr. Octavian Utalea és Adler Arnold igazgatósági tagságát bejegyezték. Blatt Ignác, Lendvai Emil és Petre Porutiu igazgatósági tagsága megszűnt.

Szerdán határoznak a gabonailetékek leszállítása felől. Bukarestből jelentik: Constantinescu Alexandru földművelésügyi miniszter tegnap hazaérkezett Varsóból és ma délelőtt lakásán hosszasan tanácskozott Bratianu Vintila és Tancred Constantinescu miniszterekkel. Tancred Constantinescu a már ismert adatokkal bebizonyította a kivitelilekkel le-

szállításának szükségességét és igyekezett Bratianu Vintilát is erről meggyőzni. A pénzügyminiszter még most is ellenáll, bár a földművelésügyi miniszter is a leszállítás mellett van, különösen most, amikor külföldi utján meggyőződött arról, hogy a többi államok gabonái sokkal olcsóbbak. Szerdán ülést tart a legfőbb gazdasági tanács és ezen végleg határoznak erre vonatkozólag.

Törvényjavaslat készül a postatakarékpénztárak felállítására. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumban tárgyalások folynak arra nézve, hogy a nyugati országok mintájára postatakarékpénztárakat állítsanak föl Romániában. A javaslat rövidesen a képviselőház elé kerül és ha azt megszavazzák, a törvényt 1926 január 1-én életbe léptetik.

Emelkedett a Banca Nacionala bankjegyforgalma. Bukarestből jelentik: Az elmúlt hét folyamán a Banca Nacionala bankjegyforgalma az eddigi 19 milliárd és 998 millió lejről, 20 milliárd és 153 millió lejre emelkedett. A növekedés cirka 165 milliót jelent az elmúlt heti forgalommal szemben. Nagymérvű emelkedés észlelhető a Banca Nacionala folyószámlaosztályánál is.

TÓZSDE

Szeptember 21-én

A lej: Zürichben 250 00, Párisban 10-15, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A devizapiacra a lej zürichi emelkedése híre a devizák egy kissé ellanyhultak. A piaci hangulat általában tartózkodó, de az egyre fokozódó kínálat miatt valószínűnek látszik, hogy a romániai pénzpisc a lej nagyobb arányú emelkedésére spekulál. Az árfolyamok a következők:

Bécs 29-20—29-40, Prága 6-14—6-17, Budapest 335—354, Páris 9-90—10-00, Zürich 40-20—40-30, Newyork 206-00—207-00, London 1008—1017, Milánó 8-60—8-65.

Zürich. Zárlat: Berlin 123-30, Amszterdam 208-20, Newyork 518-25, London 2511-50, Páris 2465-00, Milánó 2130-00, Prága 1535-00, Budapest 72-50, Belgrád 922-50, Bukarest 250-00—250-00, Varsó 85-00, Bécs 73-00.

Bukarest. Devizák: Páris 9-90, Berlin 49-50, London 10-3, Newyork 208-00, Milánó 8-60, Zürich 40-30, Bécs 29-50, Prága 6-28, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 790, német márka 49-50, leva 1-43, török lira 114, font sterling 1000, francia frank 8-50, svájci frank 39-50, olasz lira 8-50, drachma 3-10, dinár 358, dollár 206-50, lengyel forint 34-50, osztrák shilling 29-25, magyar korona 29-00, cseh korona 6-10, belga frank —, holland forint —.

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az újat
Marosvásárhelyre és térségbe
SZÉKELY ÉS RÉTI
KRDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butoriermeit, asztalosok furniruzáségeitkel legolcsóbban itt szerezhetik be

harisnya

Legjobb, legszebb, legolcsóbb
mégis csak
Sándor Testvéreknél kapható
Str. Reg. Ferdinand (v. Wesselényi-u.) 13.

Zsák
Ponyva
Mindennemű célokra
legelőnyösebben beszerezhető
Albala Izsó
Timisara
Piata Traian No 10

SPORT

A bajnokság harmadik fordulója

A Victoria és KKASE újabb pontokkal törtettek a bajnokság felé. A Husosok is győztek. A Vasasok veresége Bukarestben. Magyarország—Ausztria 1:1

Kolozsváron vasárnap délután a bajnokság harmadik fordulója került a Ros hassana miatt a Haggibbor távollétében lebonyolításra. A Viktoria bejósolt, de meg nem érdemelt győzelmet aratott a városi pályán a KAC fölött és az ambiciózus Husosok a lendületes szezonkezdés után visszahanyatló RMS fölött. A RMS csapatának e váratlan letörése számunkra nem jelent meglepetést. A sportfejlesztési törvénynek egyik örökérvényű paragrafusát nyert ismét eklatáns bizonyítást. Az a csapat, amely nem játékos és klubszellemmel, hanem akvirálással próbál öt meg nem illett helyre felkerülni, a fejlődés létrafokainak erőszakos átugrásával, az az első összecsapások után heterogén összetételénél fogva szétesik és nagy eredmények elérésére sohasem lesz hivatott. Cipci-gan visszavont átigazolási kérelme és az elmúlt meccsen történt belső meghasonlás már eleve sejtették a csapat teljes letörését, a tegnapi szenvedett újabb vereség a fiatal Husosok ellen csak betetőzése az elmúlt hét balsikerének.

A vasutas-pályán a KKASE biztos győzelme a CFR fölött redőzte ráncokkal nem egy elsőosztályú egyesületünk intézőjének homlokát. A kereskedők csapatának biztos közvetlen védelme és agilis csatársora van, amelyek kemény küzdelmet fognak adni a bajnokság titkos és nemtitkos favoritjainak.

Meglepetést kelt a Vasasok veresége Bukarestben a magyar játékosokkal spēkelt Juventustól. A magyar-osztrák válogatott mérkőzés eldöntetlenül végződött, tehát reális eredmény, mert a mérkőzés előzményei után ez a mérkőzés nem lehetett erőpróbája a két állam futbalsportjának.

Husos—RMS 3:1 (1:0). A Husosok megérdemelten győznek Kulcsár 3 góljával. A letrört RMS egyetlen gólját Juhász rugja. Bíró Grimm.

Victoria—KAC 1:0 (0:0) A fiatal játékosokból összeállított KAC méltó ellenfele volt a tartalékolt Victorianak, amelyet Dürer bírónak egy teljesen indokolatlan tizenegyesből elért gólja juttatott a meg nem érdemelt két bajnoki ponthoz.

KKASE—CFR 2:0 (1:0). A KKASE lelkesedéséhez és jó védelmi munkájához szerencse is csatlakozik. A vasutasok nem egyszer veszé-

Kedd 1925. szept

lyesen támadnak, miatt pozitív eredmény moróczy a góllövő

Vidék

Bukarest. Szodentesc 4:1 (1:0) segí ellenfelüket Rakossy és Sipos a budapestiek.

Vasárnap. Juv Török (3), Braud megérdemelten gyozgo Vasasok fő sányi és Sipos éri ünnepele a gyozt raskodó Nagy Laj

Temesvár. K TAC ily nagy gó lepetés. Semmler TAC részéről Pus eredményesek. Lő itéletével vonta n

Nagyvárad. T Bajnoki, bíró Glt (2) egyet tizeneg Gábor (2) lötték.

Arad. AMTE. noki, bíró dr. M Brassó. Olim I. oszt. bajnoki. Coltea—BCFF

Sparta

football, vivó, ping-

Kötőt árú

Ké Cluj, Gale

Külfő

Magyarország régi rivális világi találkozósa előzőt A csapatok a repeltek:

Magyarország (UTE), Hungler I Buza (UTE), Klé Molnár (MTK), (SZAK), Jenny (Ausztria):

(Vienna), Musil (S Resch (Wacker), mering), Horváth Wieser (Amateur)

Mindkét csapat mert míg a mag Opatá, Nadler és együttesből kir Häusler (Hakoal)

Az első fődí madók. A 20. p Priboj 6 méterr dik félidőben frontban. A 3. rodásból Horvá lisanak mondhat kodott.

Prága. Kri Slavia—Rap 6:2.

Vrsovice—V

Ras

Német győ boro

5 klg. 25 " 50 "

Kapható: ab raktár

STE festékek Str

APRÓHIRDETÉSEK
 Gyászri közlemény egy szöveg, vastagabb betűvel 6 lej. Leg-
 drágább apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény.
 Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Kereskedelmi utazók

Berkovicsné K. S. vendéglője,
Oradea-Mare,
 Str. Nicolai Jorga (Zöldita-utca) 19.
 Ismert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

Férjhez adnám izr. intel-
 ligens sögomómet kelen-
 gyével, 100 ezer lei hozománnyal, intelligens önálló iparoshoz vagy kereskedőhöz. Leveleket „Szerevény“ postrestante, Cluj, 9606

Ingyen 2 szobás lakást adok

és 10% ot fizetek annak, aki nekem 250.000 lej kölcsönöz első helyen való bekebelezésre. Cim megtudható a kiadóhivatalban.

Komplett villanyerőre berendezet faaprító telep eladó, Cluj, Vajda-ut 6. 9889

Motorok. Diesel, szívógáz, benzín és nyersolajmotorok minden nagyságban, használt, de gyárilag javított állapotban, szonnal szállíthatók. — Friedrich Testvérek gépgyára, Timisoara.

Két tarbutista györek teljes ellátást kaphat Setóchter Márton, Árpád-ut 11.

**1000
drb.
Mezőgazdasági
Bank részvény**

eladó.

KERTÉSZ,
Monostori-ut 43.

A világhírű Alfa Laval Separátorok

modern tejgazdasági berendezések

a Weisi „Triumph“ zománcozott tűzhelyek és kályhák

gyári lerakata

Breuer Jenő, Timisoara
 IV., Str. Bonnáz 14. Költségvetés díjmentes.
 Telefon 10-98. Képviseleik keresztek.

Gyékényárakat

legjobb francia minőségben, jutányos áron ajánl

Fabrica de Spartriu

Beutel Hascalovici & Co S. A.

Bucuresti, Str. Episcopu Radu 36.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Grosavescu Traian a Rigolettóban. A Rigoletto szombatesti előadását, mely egyuttal a Magyar Színház operaszerezőjének megnyitóját volt, művészi eseményé avatta Grosavescu Traian, a ma már világhíres operaénekes vendégzereplése. Az ember hozzászókat ahhoz, hogy a színésztől tulsokat vár és már előre belerögződik a tudat, hogy most szépet, tökéleteset fog látni, hallani — tulfeszült várakozását csalódás fogja érni. Grosavescuval másképpen vagyunk. Nem remélhetünk tőle olyan sokat, hogy a vártnál többet ne kapjunk. Azóta, hogy legutóbb énekelt hallottuk, mintha tovább tökéletesedett volna hangja. Lírai tenorja bársnyosabb, zengzetesebb lett, a magasabb régiókban erőteljesebb, tisztább csengésű és úgy hat a hallgatóra, mint egy megsokszorosított hárfarezgés, mely magával ragadja a lelket és képzeletét egyaránt.

Verdi Rigolettójának Mantua hercege nem nyújtja azt a szerepkört, melyben Grosavescu a legjavát adhatná exkluzív tehetségének, mégis a negyedik felvonás végén érezni kellett a nagy énekes lenyűgöző erejét, mellyel ismételtén játszi könnyedséggel hódította meg a közönséget.

A másik vendégzereplő Marcus Ritta Gilda szerepében ragyogtatta énektudását. Koloratúrája biztosan cseng és különösen középfekvésben kellemesen bársnyos. Sugár Frigyes méltóan egészítette ki az ensemblet. Nagyszerű, megrázó drámai játéka és erőteljes, jól iskolázott baritonja a legjobb Rigolettót nyújtották. Játéka és biztos alapokon nyugvó énektudása annyira frappirozta a közönséget, hogy több ízben hatalmas tapsviharral jutalmazta. Virág Lajos és Magdaléna szerepében Rózsa Ily tudásuk legjavát adták. Bobescu, a román opera karmestere biztosan és mindvégig lendülettel irányította a zenekart. — cell.

R. Molnár Rózi képkiallítása. A kisebbségi újságíróklub helyiségeiben tegnap délelőtt nyitott meg R. Molnár Rózi festőművész képkiallítása. A technikai kezdetlegességeket leszámítva, a fiatal művész képein merész tehetségre valló témák, különös, szubjektív és mégis olykor fölöttébb realiztikus természetlátás színei sorakoznak egymás mellé. Ha az egyéniséget a pikturában a színek eredetisége, a látás és a felfogás egységes hangulatba való foglalása jellemzik, akkor Molnár Rózi kétségen kívül egyéniség. Kissé darabos ecsetkezelése mellett is van érzéke a hangulati és részletfinomságok megérzéséhez. Figurális képein a mozgás, az élet expanzív jelenségei vakító fényekkel sokszorozva jelennek meg; — ezeken a képein sokkal több az élet optimiztikus igenlésére valló felfogás, mint egyes sötét-tónusú portréin, melyek inkább élességükkel, robusztus vonalaikkal, mintsem érett rajzokkal hatnak reánk. Aktjain még erősen ott a kezdetlegesség bélyege, merész, villanó színei, édes fényhatásai sem tudják feledtetni velünk a formai hibákat. Legtöbb felkészültséget, legtöbb szinompát, üdeséget tájképein látunk, melyek már tulleldülnek az impresszionista festésmód szokvány-stílusán és friss eredetiségükkel, árnyék- és fényjátékkal tűnnek fel. Összbenyomásunk a fiatal művész kolektív kiállításáról az, hogy a kiforratlanság ellenére, mely képein észlelhető, — nem közönséges tehetséggel van felruházva és remélhető, hogy sok studiummal oda emelkedik majd a női festőművészek legjobbjai közé. (s.)

A színházi iroda közleményei

Grosavescu bucsufellépései. Még két este lép fel Kolozsvárott Grosavescu, ezután hosszú időre bucsút mond Romániának, mert szerződéses kötelezettségei másfelé szólítják. Kezden este a Bohéméletben fogja a legkedvesebb és egyik legnagyobb szerepét énekelni. Mimit Markus Ritta szeszony éneklő vendégként. A Bohémélet keddi esti előadását premierbérletben tartják meg s így jegyek csak korlátozott számban kaphatók. Utolsó fellépése csütörtökön este lesz a Toscaban. Ennek a

bucsufellépésnek külön érdekessége lesz, hogy a címszerepet Kelmay Ilona fogja énekelni, aki az igazgatóság meghívására Bécsből csak ezért jött, hogy ezt a szerepet Grosavescuval eljátsza. Ugy a Bohémélet, mint a Tosca előadását Bobescu mester fogja dirigálni, akit minden este lelkes ünnepléssel fogad a közönség. A zenekar lényegesen megvan erősítve s Kollár Károly a román Operaház koncertmesere föl a zenekar élén.

Magnetic. R. ndkivüli kedvvel és szorgalommal készül a színház drámai személyzete a péntek esti premierre. Az utóbbi évek legizgalmasabb drámai újdonsága, a Pásztor Árpád Magnetic je fog ezen az estén színpadra lépni. A Magnetic témája a Lusitania hajó elsüllyedése. Páratlanul érdekesítő és az ideget felkorbácsoló téma az első szöveg az utolsóig. K. Tóth Bőke, Marsi Gizi, Laczó Aranka, Cselle Lajos, Kemény Mihályfi, Réthely, Leővey, Izsó, Virág fogják a főszerepeit játszani. Szombaton megismétlik.

Dolly. Nyolcadszor fog színpadra lépni szerdán este az idei évad kitűnő slágeroperettje, a főszerepekben a premier diadalmis szereplőivel: Neményi, Erényi, Kőszegi Margit, Ihász, Tompa, Leővey és Izsóval.

Feleségem babája — délután. A legparádásabb francia operettújdonság, a Feleségem babája, szombaton délután félnegykor első helyarákkal kerül színpadra Karácsonyi, Neményi, Tompa, Ihász és Leőveyvel.

Magyar Színház heti műsora

Kedd: Bohémélet (Grosavescu fellépésével, Marcus Ritta vendégjátékával. Joan Bobescu vezényelével. Főemelt helyárak, premierbérlet, sorozat 31. Előadás kezdetén a nézőtérre vezetők bejáratát bezárják)

Szerda: Dolly. (Béletszünet, sorozat 32)

Csütörtök: Tosca (Grosavescu bucsufellépése. Főemelt helyárak, A bélt, sorozat 33. Előadás kezdetén az ajtókat bezárják)

Péntek: Magnetic (Újdonság, először, Premierbérlet. Sorozat 34)

Heti műsor a Színkör-mozgóban

Csak délutáni előadások, 3 és 5 órai kezdettel.

Hétfőn, kedden és szerdán, szept. hó 21, 22 és 23 án „Mikor az asszony mosolyog“ c. páratlan szépségű amerikai film. Főszerepben: Mary Prevost.

Hétköznapokon d. u. két előadás 3 és 5 órai kezdettel. Az igazgatóság a beövezett iskolai szezonra való tekintettel tanulókat és gyermekeket részére beiktatott 5 (II. hely) és 10 (I. hely) lejes jegyeket.

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Kedd, szerda, csütörtök, szeptember 22, 23 és 24. A csapodár herceg. Monumentális, érdekesítő szerelmi dráma, 10 felvonásban. Főszerepben a legnagyobb francia művészek: Jacques Catelain, Nathalie Kovanko és Nicolas Coline.

Urania-mozgó. Kedd, szerda, szept. 22 és 23. Guillotine. Szenzációs dráma 7 felv. Főszerepben Marcella Albani.

Csütörtök, szept. 24. János bácsi örökösei. Vigjáték 6 felv. Főszerepben az embermájom August.

Apollo-mozgó. Kedd, szept. 22. Amerika terrorja. Szenzációs dráma 6 felv. Főszerepben William S. Hart.

Szerda és csütörtök, szept. 23 és 24. Maciste az 51 sz. fogoly. Kalandor dráma 6 felvonásban. Főszerepben Maciste.

Raglanok

öltönyök,

gyerek-kosztümök

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruhaza

Cluj, Piata Unirii (Fötér) 14

Kilakoltatásom miatt

összes perzsaszőnyeget, egész új zongorámat um. Wirth, Hoffmann, Gebr. Stingl stb. Részletre is. teszállított árban árusítom. Részletre is.

STERNBERG

Oradea-Mare, Bul. E. Ferd. 14.